

Klinična forenzična medicina v Sloveniji

Gregor Haring, Tomaž Zupanc

Namen prispevka:

V prispevku želimo širšemu krogu predstaviti klinično forenzično medicino, njen pomen in vlogo, obseg in stanje v Sloveniji ter ambulanto, kjer preglede izvajamo.

Ugotovitve:

Klinična forenzična medicina je pomembna veja sodne medicine. Pomembneje se je začela razvijati v 60. letih 20. stoletja. Razcvet pa doživlja zadnjih 10 let. Ukvarja se predvsem s forenzičnimi pregledi žrtev fizičnega in spolnega nasilja, vendar to ni edino področje delovanja klinične forenzične medicine. Gre za zdravniški pregled z uporabo kliničnih znanj in postopkov ter diagnostičnih metod po načelih forenzične preiskave. Telo preiskovanca, ki je lahko žrtev ali osumljenec, predstavlja kraj kaznivega dejanja, ki ga je treba forenzično pregledati, kar pomeni tehnično in strokovno pravilno opisati poškodbe ter jih tudi primerno zavarovati kot dokaz. Primerno lahko te poškodbe zavaruje le zdravnik strokovnjak – tj. specialist sodne medicine z natančnim opisom in opredelitvijo vrste poškodbe, fotodokumentacijo ipd. Hkrati mu je kot zdravniku tudi dovoljeno posegati na in v telo, kar pomeni, da odzame in zavaruje tudi brise s površine telesa in telesnih odprtih. Govorimo o odnosu strokovnjak/izvedenec – preiskovanec in ne o odnosu zdravnik – bolnik. Vse to pa lahko opravi le v primernem prostoru in ob sodelovanju s primernim kadrom. Prvo predstavlja tehnično opremljena in prostorsko primerno zasnovana klinična forenzična ambulanta. Kader pa predstavlja forenzično izobražen zdravnik in medicinska sestra, pomoč administracije ter dostopnost do drugih medicinskih specialnosti in nemedicinskega osebja. Trenutno je edina primerno kadrovsko in tehnično opremljena klinična forenzična ambulanta v prostorih Inštituta za sodno medicino v Ljubljani. Dostopna je štiriindvajset ur vse dni v letu. Ambulanta se uporablja predvsem za potrebe policije in pravosodja. Financiranje klinične forenzične medicine v Sloveniji je za enkrat slabo urejeno.

Izvirnost/pomembnost prispevka:

Prispevek bo širši strokovni javnosti, predvsem policiji in pravosodju, preiskovalnim sodnikom in tožilstvu, približal pojem klinične forenzične medicine in ambulante. Odgovorni, opremljeni z vedenjem, bodo tako pogosteje posegli po kliničnem forenzičnem pregledu žrtev in osumljencev v kazenskih postopkih, kar bo pripomoglo k boljši celostni oskrbi žrtev. Bolje bodo zavarovani tudi pomembni dokazi. Obravnava v klinični forenzični ambulanti bo prinesla večjo korist tako žrtvi kaznivega dejanja kot tudi samemu kazenskemu postopku.

UDK: 340.6

Ključne besede: klinična forenzična medicina, forenzična ambulanta, žrtev nasilja, sodna medicina

Clinical Forensic Medicine in Slovenia

Purpose:

In this article we want to present clinical forensic medicine to a wider range of audience, particularly its importance, role, scope, and state of the art in Slovenia. The article also brings insight into the work of the Clinical Forensic Unit of the Institute of Forensic Medicine, where clinical forensic examinations of victims and perpetrators are performed.

Findings:

Clinical forensic medicine is an important branch of forensic medicine. Its development began in the 1960s and has experienced rapid development over the last 10 years. Primer aim of clinical forensic medicine is forensic examinations of victims of physical and sexual violence. However, this is not the only field of clinical forensic medicine. The foundation is a medical examination using clinical knowledge and procedures as well as diagnostic methods according to the principles of forensic examination. The body of the examinee, who may be the victim or the perpetrator, is a crime scene that needs to be properly forensically processed. This means that injuries should be described according to professional standards and techniques and should be properly secured as an evidence. Only a well-trained specialist physician – i.e. forensic specialist, can properly cover these injuries with a precise description and definition of the type of injury, their photo documentation, etc. At the same time, as a doctor, he/she is also allowed to intervene on and in the body, which means that physician can take smears from the surface of the body and body cavities. We are talking about an expert – examinee relationship, and not on a doctor – patient relationship. All this can be done only in the right place and in cooperation with the right staff. The first is a technically equipped and spatially designed clinical forensic examination rooms. The latter represents a forensically educated physician and nurse, administration assistance and accessibility of other medical specialties, as well as non-medical staff. Currently, the only suitably staffed and technically equipped clinical forensic unit is on the premises of the Institute of Forensic Medicine in Ljubljana. It is available twenty-four hours a day throughout the year. The unit has some limitations and is mainly used by the police and the judiciary, who are ordering examination. The financing of clinical forensic medicine in Slovenia for the time is being poorly regulated.

Originality/Value:

The paper will bring the concepts of clinical forensic medicine and clinical forensic examination to the wider professional public, especially the police and the judiciary, investigating judges and the prosecution. The responsible person equipped with this knowledge will be more prone to seek clinical forensic examination of victims and suspects during the criminal procedure. This will improve the holistic care of the victims. Also, important evidence will be better secured. The examinations in a clinical forensic unit will bring a greater tide to both the victims of the crime and the criminal procedure.

UDC: 340.6

Keywords: clinical forensic medicine, forensic unit, victim of violence, forensic medicine

1 UVOD

Klinična forenzična medicina predstavlja povezavo klinične medicinske prakse s postopki policije in sodnih procesov (Page in Fernie, 2011). Je pomembna veja sodne medicine, ki se ukvarja z živimi ljudmi. Gre za uporabo kriminalističnotehničnih postopkov na telesu preiskovanca, žrtve ali/in osumljenca nasilnega/kaznivega dejanja. Da lahko zdravnik preiskovanca primerno forenzično pregleda in obravnava, potrebuje posebna znanja, vedenja kot tudi ustrezen prostor. Na voljo mora imeti tudi vse klinične diagnostične metode. Za pregled preiskovancev je potrebna prirejena ambulanta, ki ji pravimo klinična forenzična ambulanta. Klinična forenzična ambulanta ni vsaka ambulanta v zdravstveni ustanovi. Lahko pa se vsak ambulantan prostor, predvsem urgentnih ambulanz, uporabi za klinične forenzične preglede. Klinična forenzična ambulanta mora zadostiti določenim merilom (Page in Fernie, 2011).

V prispevku predstavljamo izvor in pomen klinične forenzične medicine, njeno vlogo in možnosti, ki jih prinaša. Nato se bomo posvetili klinični forenzični ambulanti, kot naj bi obstajala v idealnih pogojih, z vsemi njenimi posebnostmi in možnostmi ter zahtevami. Na koncu je predstavljeno še stanje v Sloveniji, posebej Klinična forenzična ambulanta na Inštitutu za sodno medicino Medicinske fakultete Univerze v Ljubljani, ki predstavlja edino takšno ambulanto v državi. Omejili smo se le na Slovenijo, saj literature, ki bi podrobneje opisovala organizacijo in ustroj klinične forenzične medicine v drugih evropskih državah, (še) ni.

1.1 Klinična forenzična medicina

Klinična forenzična medicina je termin oziroma poimenovanje veje medicine, ki s svojim delom povezuje in pomaga policiji, sodstvu in tožilstvu, lahko pa tudi obrambi. Termin je tudi mednarodno uveljavljen (angl. *clinical forensic medicine*). Sama veja medicine pa doživlja svoj razcvet v zadnjem desetletju. Klinična forenzična medicina kot taka predstavlja drugo glavno vejo forenzične ali sodne medicine. Je veja sodne medicine, ki se ukvarja z živimi ljudmi. Po tem se razlikuje od klasične sodne medicine, ki se ukvarja s pokojniki (Karn, 2015).

Njeno poimenovanje izvira iz Anglije. Oblikovalo se je v 60. letih prejšnjega stoletja. Izvira iz združenja, ki so ga ustanovili policijski kirurgi (angl. *police surgeon*). To so bili in so v Združenem kraljestvu zdravniki, ki delujejo v okviru policijskih postaj. Njihova naloga je, da med drugim pregledajo žrtve in osumljence kaznivih dejanj ter popišejo poškodbe, opravljajo strokovne preglede ob sumu na udeležbo v prometu pod vplivom prepovedanih snovi in ugotavljajo, ali je nekdo zmožen pripora in prestajanja zaporne kazni (Payne-James in Stark, 2011). Ker so menili, da tudi njihovo delo spada med forenzične veje medicine, so skovali poimenovanje klinična forenzična medicina in s tem bili sprejeti v medicinska forenzična združenja.

Razvoj klinične forenzične medicine ima temelje v zgoraj opisanih pregledih žrtev kaznivih dejanj in oceni njihovih poškodb. Od osnovnih pregledov na začetku se je disciplina razvijala skladno s klinično medicino (d'Hauteville, 2014). Na osnovi napisanega se je nove forenzične discipline prijeló ime klinična forenzična medicina, ki se je s časom obdržalo in utrdilo. Poimenovanje sestavljajo trije deli, in sicer klinična, forenzična in medicina. V nadaljevanju bomo predstavili vsak sklop posebej in pojasnili, zakaj je pomemben za klinično forenzično medicino.

Medicina, ker delo opravljajo zdravniki. Le zdravniki so pooblašćeni za jemanje anamneze in telesne preglede ter posege v in na telesu. Hkrati pa so potrebna tudi posebna znanja, ki jih ima le specialist sodne medicine. S tem je pod njegovim okriljem preiskovanec celostno in optimalno oskrbljen oziroma pregledan. Klinična, ker gre za preglede živih ljudi – preiskovancev. Pri tem se uporabljajo znanja in postopki ter diagnostične metode, ki se uporabljajo v vsakodnevni klinični praksi pri pregledu, diagnostiki in zdravljenju bolnikov. Gre za prenos znanj in ugotovitev klinične prakse. Forenzična, ker gre za forenzično preiskavo, kjer telo osebe – preiskovanca predstavlja kraj kaznivega dejanja, ki ga je treba forenzično obravnavati. Govorimo o tehnično in strokovno pravilno izvedenem opisu, oceni in vrednotenju posledic nasilnih dejanj in zlorab, ki mu sledi zavarovanje sledov in dokazov. Uporabljamo kriminalističnotehnične tehnike in postopke.

Klinična forenzična medicina se kot taka ne ukvarja z diagnosticiranjem bolezni in zdravljenjem le-teh. Ne gre za odnos zdravnik – bolnik, ampak za odnos strokovnjak/izvedenec – preiskovanec. Pregled je namenjen žrtvi in opisu ter zavarovanju sledi kaznivega dejanja na njej. Z opravljenim pregledom se posredno diagnosticirajo tudi poškodbe in zagotovi osnovna primarna oskrba le-teh. Ob tem ne smemo pozabiti, da žrtev ni edina udeleženka nekega dejanja, ampak obstaja tudi druga stran, to je storilec. Klinična forenzična medicina je pomembna in potrebna tudi pri pregledu storilcev ali bolje rećeno domnevnih storilcev. Če sta bila žrtev in storilec v stiku, pustita sledi drug na drugem. Storilec na žrtvi in žrtev na storilcu. Z natanćnim telesnim pregledom tudi osumljenca je ta stik možno potrditi ali ovreći. Zato tega dela klinične forenzične medicine ne smemo zanemariti, saj je pregled osumljenca toliko pomemben kot pregled žrtve (Klintschar in Yen, 2019).

Najmoćnejše orodje klinične forenzične medicine je natanćen kliničen pregled preiskovanca. Dejstvo je, da neko dejanje na ćlovekovem telesu pusti neko posledico. Po navadi so te posledice poškodbe. Za potrebe nadaljnjih postopkov policije in sodišća jih je treba primerno zavarovati, saj predstavljajo sled kaznivega dejanja (v kriminalistićni terminologiji). Zavarujemo jih na različne načine. Prvi v vrsti je pregled in natanćen opis poškodb. Sledi fotografiranje le-teh. Dodatno se lahko poškodbe potrdijo ali natanćneje prikažejo s posebnimi diagnostičnimi metodami, kot so slikovne preiskave, med katere spada klasićen rentgenski posnetek, CT, MR preiskave ipd. Ker pa velikokrat niso pomembne samo poškodbe ali spremembe na površini telesa, temveć tudi tiste v telesnih votlinah, je treba uporabiti tudi druge postopke in preglede. Na primer odvzem brisov s površine telesa in telesnih odprtín, ginekološki, proktološki in drugi specialistićni pregledi. To je delo zdravnika strokovnjaka, ki je izobražen in

strokovno usposobljen za to. Vsa potrebna znanja in veščine ima specialist sodne medicine. Klinični forenzični pregledi spadajo v dnevno rutino, zaradi česar ima zdravnik za pregled preiskovanca na razpolago širok časovni okvir, ki je potreben za natančne in dolgotrajne preglede. Z vzpostavljenimi povezavami so mu na voljo tudi drugi zdravniki specialisti, ki lahko po potrebi opravijo preiskave, katerih sodna medicina ni vešča. Ne nazadnje pa ima na voljo znanje in potreben čas, da strokovno pravilno in primerno za uporabo na policiji ter sodiščih izpolni protokole o pregledu.

2 KLINIČNA FORENZIČNA AMBULANTA

Da se pregledi lahko opravijo skladno s smernicami in v obsegu, ki ga posamezen primer zahteva, je potreben primeren prostor, in sicer t. i. klinična forenzična ambulanta. To ni le zdravniška ambulanta, kjer se opravi fizični pregled. V okviru klinične forenzične ambulante spada tudi forenzičnih pregledov več zdravnik, ki ima čas, da v mirnem okolju in brez hektike urgentne ambulante opravi vse potrebne preglede in preiskave, ter tudi podporno osebje. Hkrati pa je zagotovljen hiter dostop do potrebnih diagnostičnih postopkov in naprav.

Pravi naslov za omenjeno zagotovo ni preobremenjena travmatološka ali splošna urgentna ambulanta v urgentnem centru in tam zaposleni. Namen slednjih je namreč reševanje akutnih, človeškemu življenju ogrožajočih stanj in poškodb. V skladu z zgoraj napisanim so v urgentnih ambulantah potrebne hitre odločitve in nujna oskrba akutnih simptomov. Obremenitev ambulant z velikim številom bolnikov in zavarovalniški standardi, ki predpisujejo oskrbo, njen obseg in trajanje, niso v korist postopkom klinične forenzične medicine. Strokovne smernice namreč zahtevajo natančen pregled celotnega človeka, za kar pa je potrebno mirno okolje in čas. Upoštevajoč to dejstvo so v tujini, tako v Evropi kot v ZDA in drugje, vzpostavili klinično forenzično ambulanto v sklopu sodne medicine. Ambulantni prostori so tako znotraj zgradb inštitutov za sodno medicino ali v sklopu urgentnih centrov, kjer so inštituti ponekod nastanjeni ali pa ima specialist sodne medicine po potrebi na razpolago prostore urgence, kadar je nujen klinični forenzični pregled (Klitschar in Yen, 2019).

2.1 Klinična forenzična ambulanta

V tem delu bi predstavili zasnovo klinične forenzične ambulante kot bi morala biti v idealnem primeru. Za potrebe klinične forenzične ambulante mora biti dovolj prostora. Ambulanta mora biti zasnovana tako, da ima dva ločena vhoda. Eden za žrtev, drugi za osumljenca. Nujno je treba preprečiti, da bi se žrtev in osumljenec lahko srečala ali bi celo bila v skupnem prostoru. Zato sta potrebni tudi dve čakalnici. Predvsem žrtev se mora počutiti varno. Ambulanta mora imeti sprejemnico, kjer se opravi osnovni sprejem in se preiskovanci vpišejo v sistem. Smiselno je, da sta v sklopu klinične forenzične ambulante vsaj dva ambulantna – pregledovalna prostora. Eden je namenjen pregledu odraslih, v tem naj bi bil tudi prostor za ginekološke preglede. Druga ambulanta pa naj bi bila posebej prirejena

in urejena za preglede otrok. Okolje mora biti otroku prijazno, da se počuti varno. Primernim prostorom sledi oprema ambulante. Pri opremi je treba združiti različne druge ambulante, kot so splošna, ginekološka, urgentna, proktološka itd. Ob klasični opremi, kot so pregledna postelja, tehnična, višinomer, oto- in oftalmoskop, loparčki, ginekološki stol, spekula, potrebuje klinična forenzična ambulanta še dodatno posebno opremo, kot je stena z nevtralnimi ozadjem in merilom, fotografska oprema, video in zvokovna podpora, možnost telekonferenc ter podpora informacijskih tehnologij. Slednje je namenjeno prenosu zvoka in slike ter zavarovanju dokazov. Priporočeno je, da sta med pregledom v prostoru le preiskovanec in zdravnik ter če je treba tudi medicinska sestra. Drugega osebja v prostoru naj ne bi bilo. Dosegljive morajo biti vse druge diagnostične preiskave, kot so rentgensko slikanje, CT, MR, UZ, gastro- in kolonoskopija ter druge posebne preiskave. Klinična forenzična ambulanta mora imeti tudi primeren kader. Kot nosilec ambulante je to specialist sodne medicine, ki mu pomaga medicinska sestra ali tehnik z izobrazbo iz forenzike, v tujini poznan kot poklic »forensic nurse«. Potrebna je administracija in sodelovanje z drugimi medicinskimi ter nemedicinskimi poklici. Med prve sodijo specialisti ginekologije, travmatologije, interne medicine, pediatrije in psihiatrije, v drugo skupino pa psihologi, socialni delavci, policija, tožilci, sodniki itd.

Ne nazadnje mora biti urejeno tudi financiranje klinične forenzične ambulante. Nesprejemljivo je namreč, da bi bila žrtev, ki pride v ambulanto »z ulice«, prisiljena v plačilo opravljenega pregleda in storitev. Prav tako klinični forenzični pregled ni zadeva zdravstvene zavarovalnice, saj ne gre za odkrivanje bolezni in zdravljenje, temveč gre za kriminalističnotehnični postopek, s katerim naredimo natančen opis poškodb in zavarujemo dokaze za potrebe policije in sodišča. Nanašajoč se na zgoraj omenjena dejstva so v tujini razvili poseben model financiranja klinične forenzične medicine. Uveljavil se je model, kjer vsi deležniki v postopku obravnave žrtve, to je ministrstev za pravosodje, notranje zadeve, zdravje, družino in socialne zadeve, prispevajo v skupni letni proračun, ki je namenjen klinični forenzični medicini. Tako se iz tega plačujejo vsi stroški, predvsem za posebne preiskave (Klintschar in Yen, 2019; Page in Fernie, 2011).

2.2 Klinična forenzična ambulanta ISM v Ljubljani

V zadnjem delu prispevka je podrobneje predstavljena Klinična forenzična ambulanta Inštituta za sodno medicino (ISM) v Ljubljani. Edina ambulanta z namenom forenzičnih pregledov oseb v Republiki Sloveniji je v prostorih ISM v Ljubljani. To je v kletnih prostorih zgradbe nove Medicinske fakultete, na naslovu Korytkova 2 v Ljubljani. ISM, ustanovljen leta 1945, je osrednja in edina slovenska sodnomedicinska ustanova in kot taka vključuje tudi klinično forenzično ambulanto. Klinični forenzični pregledi so rutinsko delo specialistov sodne medicine. Na ISM je 11 usposobljenih strokovnjakov za klinične forenzične preglede. Za enkrat je število zadostno, da se opravijo vsi pregledi v okviru ISM. Strokovnjaki se redno izpopolnjujejo na domačih in tujih delavnicah klinične forenzične medicine.

Ambulanta je dostopna 24 ur, vsak dan, saj v okviru sodne medicine deluje dežurna služba. Tako je v vsakem trenutku na voljo zdravnik – strokovnjak, ki je

vešč kliničnih forenzičnih pregledov. Dosegljivi so tudi po telefonu in elektronski pošti. V ambulanto je možno priti neposredno, kot rečemo v žargonu »z ulice«, ali po priporočilu drugih zdravnikov specialistov, brez zdravstvene napotnice, ali z odredbo preiskovalnega sodnika oziroma kriminalistov.

Na leto je opravljenih do 20 kliničnih forenzičnih pregledov. Približno polovico jih opravijo v ambulanti, drugo polovico pa na oddelkih Kliničnega centra Ljubljana. Pregledi žrtev predstavljajo večino pregledov, ki jih opravijo na ISM, manjšino pa pregledi osumljencev. V obdobju med letoma 2013 in 2017 so opravili 56 kliničnih forenzičnih pregledov. Od tega je bilo 48 pregledov žrtev in 8 pregledov osumljencev. Podatki podajajo le absolutne vrednosti o opravljenih pregledih. V arhivih ISM so podatki o kliničnih forenzičnih pregledih precej razpršeni in niso na enem mestu. Preglede znotraj Kliničnega centra pa opravljajo predvsem na oddelku za travmatologijo, nekaj tudi na pediatrični kliniki, manj na travmatološki ali splošni urgenci.

Kot že omenjeno, se ambulanta nahaja v prostorih Medicinske fakultete v Ljubljani. Z leti se je razvila iz ambulante, ki je namenjena strokovnim pregledom udeležencev v prometu, za katere se sumi, da so pod vplivom prepovedanih snovi. Ker se je pokazalo, da so potrebni tudi tovrstni pregledi, ki jih je težko opraviti drugje, so ambulanto prilagodili in dopolnili tudi za tovrstne preglede.

Ob prihodu preiskovanca najprej pričaka sprejemnica, kjer se ugotovi namen prihoda in vpišejo osebni podatki. Pot se nadaljuje v čakalnico, ki ji sledi ambulantni prostor. Za enkrat še ni dveh čakalnic, sta pa v prostore dva vhoda. Po potrebi se lahko srečanja žrtev in osumljencev preprečijo. Ambulanta ni popolna, a kljub temu omogoča osnovne preglede. Trenutno je namenjena le tistim, ki so gibljivi in lahko pridejo v ambulanto sami, brez pomoči. Nudi lahko le osnovno oskrbo manjših poškodb. Težje poškodovane je smiselno in bolje pregledati na urgenci, kjer je možna tudi primerna oskrba. Trenutno ambulanta tudi nima posebnega prostora, namenjenega otrokom. Ginekološke, proktološke preglede in druge posebne preiskave je možno opraviti v okviru urgentnega bloka UKC Ljubljana ali njegovih oddelkov.

Financiranje ambulante oziroma forenzičnih pregledov je trenutno odvisno od začelih predkazenskih ali kazenskih postopkov oziroma je povezano s kriminalistično preiskavo nekega dejanja. Financiranje je povezano z odredbo organa, ki pregled zahteva. Če je to kriminalist, ki vodi neki postopek, izda odredbo za telesni pregled. Po opravljenem kliničnem forenzičnem pregledu stroške krije proračun Ministrstva za notranje zadeve. Če pa neko zadevo že obravnava preiskovalni sodnik, potem se pregled opravi na njegovo zahtevo. V tem primeru stroške nosi odgovarjajoče sodišče.

3 ZAKLJUČEK

Klinična forenzična medicina je pomemben del medicine in pomembna veja sodne medicine. Ukvarja se s forenzičnimi pregledi živih ljudi in pri tem uporablja znanja, vedenja in postopke tako klinične medicine kot tudi kriminalističnotehnične preiskave. Njen namen je pregled žrtve in osumljenca nekega kaznivega dejanja ter na telesu preiskovanca opisati najdene spremembe – poškodbe in jih primerno

forenzično zavarovati in dokumentirati. S svojim delom in postopki zdravniki strokovnjaki – specialisti sodne medicine zagotovijo in zavarujejo dokaze, ki so nujno potrebni tako kriminalistom kot tudi sodnikom in tožilcem v njihovih postopkih. Klinična forenzična medicina ni v pomoč le organom pregona, ampak tudi obrambi.

Ker so pregledi in postopki natančni ter terjajo veliko časa in je potrebno posebno znanje, primerno mesto za klinične forenzične preglede zagotovo ni obremenjena urgentna travmatološka ali splošna urgentna ambulanta. Slednji sta namenjeni reševanju človeških življenj in življenja ogrožajočih stanj, ne pa pikolovskemu opisovanju vsake najmanjše modrice in praske ter ugotavljanju mehanizmov nastanka le-teh.

Da se klinični forenzični pregledi lahko opravijo primerno in v skladu s strokovnimi smernicami, je poleg strokovno usposobljenega kadra potreben tudi primeren prostor, to je klinična forenzična ambulanta. Le eno takšno, specifično, namenjeno kliničnim forenzičnim pregledom, imamo v Sloveniji v Ljubljani v prostorih Inštituta za sodno medicino. Ambulanta zagotavlja osnovni obseg forenzičnega pregleda z zavarovanjem potrebnih brisov. Posebne preiskovalne metode pa se lahko opravijo v dogovoru s Kliničnim centrom. V sklopu bližnje celostne prenove Medicinske fakultete v Ljubljani upamo, da se bo klinična forenzična ambulanta prenovila in tako pridobila manjkajoče prostore in opremo. V sklopu prostorske prenove bi potrebovali predvsem ambulanto za pregled otrok in ambulanto za ginekološke ter proktološke preglede. Ob prostorski prenovi je potrebna tudi prenova opreme, predvsem drobnega ambulantnega inventarja in ginekološkega stola s kolposkopom.

Zavzemajo se tudi za rešitev financiranja, da bo dostopnost ambulante še boljša. Rešitev financiranja je v modelu iz Francije, kjer vsi deležniki v kazenskem postopku ter obravnavi žrtve in osumljenca prispevajo v letni proračun klinične forenzične medicine. To so predvsem ministrstva za notranje zadeve, pravosodje ter delo, družino in socialne zadeve, deloma tudi za zdravje. V primeru takšnega financiranja ne bi bili pregleda deležni le preiskovanci, ki so že del kazenskega ali predkazenskega postopka in pridejo v ambulanto po odredbi policije ali preiskovalnega sodnika, temveč tudi tisti preiskovanci, ki ostajajo klinično forenzično nepregledani, saj v ambulanto niso napoteni, sami pa tudi ne pridejo.

UPORABLJENI VIRI

- d'Hauteville, A. (2014). Aspects historiques et legaux de la prise en charge des victimes. V E. Baccino (ur.), *Medicine legale clinique* (str. 3–11). Cham: Elsevier.
- Karn, A. (2015) *Introduction to forensic medicine* [Prezentacija]. Pridobljeno na <http://www.slideshare.net/AbhishekKarn2/1-introduction-to-forensic-medicine>
- Klintschar, M. in Yen, K. (2019). *Recommendations for the documentation of victims of physical and sexual violence from the "JUSTeU!" – workshop: A European-wide minimum standard for clinical forensic examinations*. Pridobljeno na https://www.justeu.org/fileadmin/user_upload/Recommendations.pdf
- Page, J. in Fernie, C. G. M. (2011). Fundamental principles. V M. M. Stark (ur.), *Clinical forensic medicine: A physician's guide* (str. 45–70). Cham: Springer.

Payne-James, J. J. in Stark, M. M. (2011). Clinical forensic medicine: History and development. V M. M. Stark (ur.), *Clinical forensic medicine: A physician's guide* (str. 1–44). Cham: Springer.

O avtorjih:

Gregor Haring, asist., dr. med., spec. sodne medicine, zaposlen na Univerzi v Ljubljani, Medicinska fakulteta, Katedra za sodno medicino in deontologijo ter Inštitut za sodno medicino. E-pošta: gregor.haring@mf.uni-lj.si

Dr. Tomaž Zupanc, docent, dr. med., spec. sodne medicine, predstojnik Inštituta za sodno medicino na Medicinski fakulteti Univerze v Ljubljani. E-pošta: tomaz.zupanc@mf.uni-lj.si